

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 342/2015-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. decembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Vladimírom Šárnikom, Rožňavská 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 112/2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 112/2007 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 112/2007 konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] nepriznáva finančné zadosťučinenie.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 355,73 € (slovom tristo päťdesiat päť eur a sedemdesiat tri centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Vladimíra Šárnika, Rožňavská 2, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti [REDAKOVANÉ] vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. februára 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ďalej len („ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 112/2007.

Zo sťažnosti vyplýva:

«Dňa 08. 06. 2007 bol Okresnému súdu... doručený návrh sťažovateľa na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Uznesením zo dňa 13. 7. 2007, doručeným 31. 7. 2007 súd vyzval sťažovateľa na doplnenie návrhu.

Dňa 08. 08. 2007 sťažovateľ splnil výzvu súdu.

Dňa 11. 9. 2007 súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a odporkyňu na vyjadrenie k návrhu.

Dňa 15. 10. 2007 odporkyňa... oznámila... že s návrhom nesúhlasí...

Dňa 02. 11. 2007 sťažovateľ uhradil súdny poplatok. ...

Na 23. 4. 2008 súd nariadil pojednávanie. Súd mal vedomosť, že sťažovateľ je vo výkone väzby, nezabezpečil jeho predvedenia na pojednávanie ani sa o to nepokúsil.

Odporkyňa sa ospravedlnila z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti a požiadala o odročenie pojednávania. Pracovná zaneprázdnenosť, t. j. typická nekonkrétna výhovorka, však nie je zákonným dôvodom pre odročenie pojednávania. Súd napriek tomu následne pojednávanie odročil.

Na 26. 5. 2008 súd nariadil ďalšie pojednávanie.

Pred pojednávaním sa súd ani len pokúsil zabezpečiť predvedenie sťažovateľa na pojednávanie z väzby, takže mu bolo znemožnené dostaviť sa na pojednávanie.

Na pojednávanie sa dostavila odporkyňa, ktorá bola vypočutá a pojednávanie bolo odročené na neurčito. Odporkyňa na pojednávaní uviedla, že sa vzhľadom na trestnú činnosť, za ktorú bol sťažovateľ odsúdený s ním „nechce veľmi stretnúť“. ...

Dňa 12. 6. 2008 súd zaslal Okresnému súdu v Trnave dožiadanie na vykonanie výsluchu sťažovateľa, namiesto toho, aby zabezpečil jeho predvedenie na pojednávanie. Takýto postup nemá oporu v OSP a je neprípustným obmedzením práva na súdnu ochranu.

Dňa 17. 7. 2008 sťažovateľ opätovne urgoval odstránenie priedahov (č. l. 48).

Dňa 04. 09. 2008 sťažovateľ oznámil súdu, že si neželá byť vypočúvaný prostredníctvom dožiadaného súdu a žiadal, aby súd vo veci riadne konal (č. l. 51).

Dňa 1. 4. 2009 sťažovateľ podal nadriadenému Krajskému súdu v Bratislave sťažnosť na priedahy v konaní... Táto bola... odstúpená predsedníčke Okresného súdu Bratislava II.

Až do 16. 2. 2010, kedy bol sťažovateľ vypočutý v Ústave na výkon väzby, sa súd venoval zbytočnej a nezákonnej snahe zabezpečiť jeho výsluch prostredníctvom dožiadania, namiesto zabezpečenia jeho predvedenia na pojednávanie.

Dňa 19. 5. 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktoré súd opätovne nezabezpečil predvedenia sťažovateľa.

Dňa 20. 10. 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu námietky sťažovateľa, že mu nebolo doručené predvolanie na pojednávanie.

Dňa 16. 11. 2011 sťažovateľ vzal návrh na začatie konania späť z dôvodu, že nemá finančné prostriedky na právneho zástupcu. Z uvedeného dôvodu súd pojednávanie nariadené na 5. 12. 2011 odročil na neurčito.

Uznesením zo dňa 09. 01. 2012 súd konanie nezastavil. Proti uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie. Dňa 31. 5. 2012 odvolací súd uznesenie potvrdil.

Pojednávanie nariadené na 16. 10. 2013 súd odročil z dôvodu kolízií pojednávani sťažovateľa. (nečinnosť 1 rok a 5 mesiacov)

Pojednávanie nariadené na 16. 12. 2013 súd odročil na žiadosť sťažovateľa z dôvodu na strane jeho právneho zástupcu.

Dňa 31. 01. 2014 bolo pojednávanie odročené z dôvodu nedostavenia sa sťažovateľa, ktorému nebolo predvolanie doručené. Sťažovateľ už v tom čase bol podmienene prepustený z výkonu trestu a býval v spoločnom byte s odporkyňou (ktorá mala strach stretnúť sa s ním na pojednávani), pričom odporkyňa mu nedala kľúče od schránky a poštu mu neodovzdávala. Súd napriek tomu nezmyselne uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu za nedostavenie sa na pojednávanie, o ktorom sťažovateľ nevedel.

Dňa 12. 3. 2014 bolo pojednávanie odročené z dôvodu, že sťažovateľ požiadal o pridelenie právneho zástupcu z Centra právnej pomoci.

Dňa 02. 02. 2015 sa uskutočnilo prvé meritórne pojednávanie, na ktorom sťažovateľ predniesol návrh. Pojednávanie bolo odročené na neurčito. ...

Od podania návrhu uplynulo skoro 8 rokov, napriek tomu nebolo do dnešného dňa o návrhu sťažovateľa rozhodnuté. Takáto dĺžka konania má sama o sebe za následok porušenie práva sťažovateľa na rozhodnutie jeho veci bez prieťahov.

Súd postupoval chaoticky, porušujúc právo sťažovateľa na súdne konanie, keď sa namiesto jeho predvedenia na pojednávanie pokúšal v rozpore so zákonom zabezpečiť akési vypočutie dožiadaným súdom. Táto chaotická a nezákonná činnosť súdu predstavuje subjektívne zapríčinené prieťahy.

Predmet konania nepredstavuje vec právne ani skutkovo zložitú, odôvodňujúcu dĺžku konania 8 rokov.

Sťažovateľ k prieťahom do istej miery prispel aj sám, nie však až do takej miery, aby konanie muselo trvať skoro 8 rokov, pričom ešte stále nebolo ukončené ani na prvom stupni.

Nečinnosťou súdu tak došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. ...

Sťažovateľ sa domáhal odstránenia nečinností súdu urgenciami a sťažnosťami na prieťahy dňa 20. 02. 2008 (č. l. 32), dňa 17. 07. 2008 (č. l. 48), dňa 04. 09. 2008 (č. l. 51), dňa 01. 04. 2009 (č. l. 65) a dňa 05. 11. 2014.»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote v jeho prítomnosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 18C/112/2007 porušené bolo.

2. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 8.000,- €.

3. Okresnému súdu Bratislava II prikazuje konať bez prieťahov.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia k rukám advokáta do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 342/2015-25 z 26. augusta 2015 sťažnosť sťažovateľa prijal na ďalšie konanie.

Na základe výzvy ústavného súdu sa vyjadrila predsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. Spr. 2095/2015 zo 7. októbra 2015, v ktorom uviedla, že sťažnosť považuje za nedôvodnú, a poukázala na pripojené vyjadrenie zákonného sudcu. Zároveň oznámila, že súhlasí „s upustením od verejného ústneho pojednávania“.

Zákonný sudca vo vyjadrení k sťažnosti uviedol:

«Predmetom sporu je vyporiadanie BSM účastníkov konania. Návrh podal

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“) dňa 8. 6. 2007, ktorý bol v tom čase v ÚVV

██████████.

Všeobecne je potrebné uviesť, že vyporiadanie BSM patrí medzi spory zložitejšie, či už po skutkovej alebo právnej stránke... postup v konaní je závislý aj od postojov účastníkov konania v priebehu konania... v čase podania návrhu bol sťažovateľ vo väzbe s tým, že vo väzbe resp. vo výkone trestu bol väčšinu času počas trvania konania. Táto

skutočnosť mala priamy vplyv na dĺžku konania a objektívne sťažovala postup súdu smerujúci k spravodlivému rozhodnutiu vo veci samej.

... vo výkone trestu odňatia slobody bol už vo februári 2008, keď žiadal v tejto veci o urýchlené konanie... sťažovateľ bol od 2. 7. 2014 opätovne zobratý do väzby...

Od podania návrhu súd vo veci začal konať bez prieťahov, odstraňoval vady návrhu, vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a vo veci stanovil prvé pojednávanie na termín 23. 4. 2008, pričom zvolil taký procesný postup, že vzhľadom na závažnosť charakteru spáchanej trestnej činnosti sťažovateľa, sťažovateľa len o termíne pojednávania upovedomil a predvolal len odporkyňu s cieľom, aby sa nestretli na súdnom pojednávaní. Prvé pojednávanie bolo odročené pre ospravedlnenie odporkyne, ktoré súd akceptoval. Súd ďalšie pojednávanie vytýčil hneď nasledujúci mesiac na deň 26. 5. 2008, kde opätovne sťažovateľa, ktorý už bol vo výkone trestu odňatia slobody, o termíne upovedomil s tým, že prítomná odporkyňa sa k veci vyjadrila len predbežne vzhľadom na to, že si zvolila zastupovanie právnu zástupkyňou, ktorá sa následne... 9. 6. 2008... písomne vyjadrila vo veci samej... Na pojednávaní dňa 26. 5. 2008 sa odporkyňa... navrhuje aby bol sťažovateľ vypočutý dožiadaným súdom nakoľko... sa s ním nechce na súde stretnúť. V júni 2008 súd požiadal dožiadaný Okresný súd v Trnave o vypočutie sťažovateľa...

... sťažovateľ odmietol sa podrobiť výsluchu na dožiadanom súde... dožiadaný súd spis vrátil tunajšiemu súdu dňa 25. 11. 2008. Vzhľadom na to, že sťažovateľ 24. 11. 2008 podal na Špeciálny súd v Pezinku trestné oznámenie vo veci prieťahov v konania na tunajšom súde sp. zn. 18C 112/2007 a 21C 249/2007 nebolo možné vo veci konať, pretože sa s vecou oboznamoval vyšetrovateľ. Dňa 19. 1. 2010 sťažovateľ prevzal prípis súdu v tom zmysle, že opätovne bude spis predložený dožiadanému súdu v Trnave za účelom jeho vypočutia... bol vyzvaný, aby sa podrobil výsluchu, aby bolo možné ďalej vo veci konať. Dňa 16. 2. 2010 bol dožiadaným súdom sťažovateľ vypočutý, bolo mu doručené aj vyjadrenie odporkyne z č. l. 41 spisu s tým, že sa sťažovateľ zaviazal, že do 30 dní zašle vyjadrenie vo veci samej aj stanovisko k vyjadreniu odporkyne z č. l. 41 vyjadri sa aj k príčinám rozvodu manželstva. Sťažovateľ sa v uvedenej lehote k veci samej nevyjadril. Súd stanovil ďalšie pojednávanie na 19. 5. 2010 s tým, že opätovne sťažovateľa o termíne riadne upovedomil. Na pojednávaní právna zástupkyňa odporkyne uviedla, že odporkyňa vo veci zmenila svoj postoj a navrhujú sťažovateľa eskortovať na tunajší súd, aby bolo možné

riadne vypočúť obidvoch účastníkov. Súd stanovil ďalšie pojednávanie na 30. 6. 2010 a požiadal príslušný orgán o zabezpečenie eskorty sťažovateľa. Vzhľadom na to, že vytýčené pojednávanie na deň 30. 6. 2010 bolo zrušené z dôvodu PN zákonného sudcu sa eskorta nerealizovala. Ďalšie pojednávanie súd vytýčil na deň 20. 10. 2010 s tým, že opätovne požiadal príslušný orgán o zabezpečenie eskorty sťažovateľa na pojednávanie. Sťažovateľ bol na pojednávanie dňa 20. 10. 2010 riadne predvedený, bola prítomná aj odporkyňa a jej právna zástupkyňa. Na pojednávaní navrhovateľ vzniesol námietku zaujatosti voči konajúcemu sudcovi, a to z dôvodu, že boli porušené jeho práva, keďže mu nebolo doručené žiadne predvolanie v tejto veci, a teda odmietol vo veci vypovedať z dôvodu, že nie je pripravený. Súd následne v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDACTED] zisťoval, či bolo doručené sťažovateľovi predvolanie na pojednávanie, pričom z odpovede uvedeného ústavu vyplýva, že obsah zásielky, ktorá bola doručená sťažovateľovi 19. 4. 2010, nekontrolovali. ... Ďalšie pojednávanie súd vytýčil na deň 5. 12. 2011, pričom opätovne požiadal o eskortu sťažovateľa na pojednávanie. Dňa 18. 11. 2011 zaslal sťažovateľ súdu späťvzatie návrhu z dôvodu, že nemá financie na právneho zástupcu... Súd následne zrušil eskortu odsúdeného, vyzval právnu zástupkyňu odporkyne, aby sa vyjadrila k späťvzatiu návrhu v zmysle § 96 ods. 2 O. s. p. Dňa 28. 11. 2011 sa odporkyňa vyjadrila, že nesúhlasí so späťvzatím a so zastavením konania. Súd z uvedených dôvodov pojednávanie dňa 5. 12. 2011 odročil na neurčito. Súd uznesením zo dňa 9. 1. 2012 konanie nezastavil s tým, že rozhodnutie bolo napadnuté odvolaním sťažovateľa a nadobudlo právoplatnosť v spojení s potvrdzujúcim uznesením KS BA č. k. 8Co 133/2012-125 dňa 15. 8. 2012. Ďalšie pojednávanie bolo vytýčené na deň 16. 10. 2013 s tým, že opätovne súd požiadal o eskortu sťažovateľa na pojednávanie. Sťažovateľ požiadal o odročenie pojednávania na neurčito, nakoľko mal 15. 10. 2013 iné pojednávanie. Súd eskortu zrušil, dňa 16. 10. 2013 od odporkyne zistil, že sťažovateľ bol prepustený z výkonu trestu odňatia slobody a zdržuje sa na adrese [REDACTED]. Súd vytýčil pojednávanie na deň 16. 12. 2013, sťažovateľa predvolal z adresy [REDACTED]... predvolanie riadne prevzal. V deň konania pojednávania doručil na súd sťažovateľ žiadosť o odročenie pojednávania, a to z dôvodu, že jeho právny zástupca [REDACTED] pre nedostatok času sa nemohol riadne s vecou oboznámiť. Pojednávania sa zúčastnila len odporkyňa a jej právna zástupkyňa... sťažovateľ žiadnu plnú moc zástupcu [REDACTED] do spisu nezaložil. Súd

pojednávane odročil na termín 31. 1. 2014, na ktoré sa opätovne dostavila len odporkyňa s právnou zástupkyňou. Navrhovateľ sa nedostavil, doručenie mal riadne vykázané... Na pojednávaní súd uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu 100,- eur a súčasne nariadil jeho predvedenie políciou na ďalšie pojednávanie na deň 12. 3. 2014. Dňa 11. 3. 2014 sťažovateľ doručil súdu žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu, že nemá peniaze na zaplatenie právnika, preto si podal žiadosť na zastupovanie Centrom právnej pomoci. Na pojednávanie dňa 12. 3. 2014 sa osobne dostavili obidvaja účastníci aj právna zástupkyňa odporkyne s tým, že sťažovateľ z vyššie uvedených dôvodov požiadal o odročenie, pričom vyhlásil pred súdom, že bez právnika nebude pred súdom vypovedať. Súd pojednávanie odročil na neurčito z dôvodu vyčkania doriešenia žiadosti sťažovateľa; ktorú podal na Centru právnej pomoci dňa 11. 3. 2014. Súd... 8. 8. 2014 požiadal Centrum právnej pomoci o vyjadrenie, ako rozhodli vo veci žiadosti sťažovateľa... 21. 8. 2014 Centrum... oznámilo, že... 11. 6. 2014 vo veci žiadosti sťažovateľa o poskytnutie právnej pomoci rozhodli tak, že zastavili konanie o poskytnutie právnej pomoci z dôvodu, že sťažovateľ v stanovenej lehote neodstránil nedostatky podania... pričom sťažovateľ súdu neoznámil ako Centrum... vybavilo jeho žiadosť, hoci to bol dôvod odročenia pojednávania... 20. 10. 2014 do spisu nahliadol advokát Mgr. Šárnik, ktorý pripojil plnú moc na zastupovanie sťažovateľa zo dňa 29. 9. 2014. Súd... vytýčil pojednávanie na 2. 2. 2015. Právna zástupkyňa odporkyne požiadala súd dňa 7. 11. 2014, aby bol sťažovateľ predvedený na pojednávanie z väzby, kde sa opätovne nachádzal pre týranie blízkej osoby... Sťažovateľ dňa 20. 1. 2015 oznámil súdu, že žiada byť prítomný na každom pojednávaní aj so svojim právnym zástupcom... súd zabezpečil jeho predvedenie z väzby na pojednávanie... 2. 2. 2015... Pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu doplnenia dokazovania navrhnutého účastníkmi konania s tým, že obaja právní zástupcovia mali zaslať súdu upresnenie návrhu na dokazovanie. Odporkyňa si v stanovenej lehote svoju povinnosť splnila, právny zástupca sťažovateľa zaslal vyšpecifikovaný návrh na dokazovanie elektronicky až 13. 2. 2015. Súd následne konal vo veci dokazovania, dňa 28. 4. 2015 vydal uznesenie, ktorým zaviazal sťažovateľa na zaplatenie 200,- eur titulom preddavku na trovy dôkazov, pričom voči tomuto uzneseniu sa sťažovateľ odvolal. Sťažovateľ dňa 4. 5. 2015 podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia, kde žiadal, aby súd nariadil, že on ako navrhovateľ nemôže vstupovať do bytu na [REDACTED]. Súd uznesením... 5. 5. 2015 návrh na nariadenie

predbežného opatrenia zamietol ako nedôvodný, pričom voči tomuto uznesenie tiež podal sťažovateľ odvolanie. Dňa 21. 5. 2015 súd vypracoval predkladaciu správu s tým, že spis bol predložený Krajskému súdu... 17. 6. 2015... vzhľadom na podanie ústavnej sťažnosti Krajský súd... spis vrátil tunajšiemu súdu dňa 17. 9. 2015. O odvolaniach sťažovateľa tak zatiaľ nebolo rozhodnuté.

... súd vo veci koná bez prieťahov... prieťahy v konaní spôsobuje len sťažovateľ, a preto do dnešného dňa nebolo možné vo veci meritórne rozhodnúť.»

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu listom z 25. novembra 2015 zaujal stanovisko k vyjadreniu okresného súdu a zároveň ústavnému súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Ústavný súd upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 112/2007.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného

súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o konanie o vyporiadanie BSM po rozvode manželstva, ktoré patrí k štandardnej rozhodovacej činnosti súdov. Po skutkovej stránke tiež nemožno hodnotiť vec ako zložitú. Zákonný sudca síce vo vyjadrení uvádza, že vyporiadanie BSM je vo všeobecnosti po skutkovej a právnej stránke zložitú, ústavný súd však konštatuje, že zákonný sudca napriek tomuto tvrdeniu vo vyjadrení neuvádza žiadne skutočnosti, ktoré by svedčali o tom, že vo veci sťažovateľa o právne a skutkovo zložitú vec ide.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ pri výsluchu dožiadaním 16. februára 2010 uviedol, že k návrhu odporkyne sa vyjadrí písomne v lehote 30 dní, čo však neurobil.

Sťažovateľ návrhom doručeným súdu 18. novembra 2011 navrhol zastaviť konanie z dôvodu, že nemá finančné prostriedky na právneho zástupcu. Okresný súd uznesením z 9. januára 2012 návrhu nevyhovel a konanie nezastavil. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 8 Co 132/2012 z 31. mája 2012 tak, že uznesenie okresného súdu z 9. januára 2012 potvrdil.

Pojednávanie, ktoré sa malo uskutočniť 16. decembra 2013, bolo odročené na žiadosť sťažovateľa, ktorý uviedol, že jeho právny zástupca [REDACTED] si nestihol nastudovať spis. Sťažovateľ však splnomocnenie udelené [REDACTED] na jeho

zastupovanie do spisu nezaložil a nepreukázal, že by bol v skutočnosti [REDACTED] jeho právnym zástupcom. Na pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 31. januára 2014, sa sťažovateľ nedostavil bez ospravedlnenia. Okresný súd nariadil termín pojednávania na 12. marec 2014. Toto pojednávanie 11. marca 2014 žiadal sťažovateľ odročiť z dôvodu, že požiadal Centrum právnej pomoci o ustanovenie právneho zástupcu. Na pojednávaní 12. marca 2014 odmietol sťažovateľ vypovedať bez právneho zástupcu. Dňa 21. augusta 2014 Centrum právnej pomoci okresnému súdu oznámilo, že rozhodnutím z 11. júna 2014 bolo konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci sťažovateľovi zastavené z dôvodu, že sťažovateľ nedoložil požadované doklady. Splnomocnenie pre advokáta JUDr. Šárniku na svoje zastupovanie doložil sťažovateľ až 29. októbra 2014. Pojednávanie sa uskutočnilo 2. februára 2015.

Dňa 2. mája 2015 požiadal sťažovateľ o vydanie predbežného opatrenia, ktorým by mu okresný súd zakázal vstupovať do bytu, kde býva sťažovateľka. Uznesením z 5. mája 2015 okresný súd návrh zamietol. Napriek tomu, že návrh sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia nemá žiadny súvis s prerokúvanou vecou, sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu z 5. mája 2015 odvolanie, v dôsledku čoho musel byť spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že konanie sťažovateľa významnou mierou prispelo k neprimeranej dĺžke konania, hoci platí zásada, že práva platia len bdelym (*vigilantibus iura*). V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, sankčné, satisfakčné a pod (m. m. I. ÚS 171/2010).

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu.

Ústavný súd zo spisu sp. zn. 18 C 112/2007 vyžiadaneho z okresného súdu zistil v postupe súdu v období od 2. novembra 2007, kedy sťažovateľ zaplatil súdny poplatok,

do 29. júla 2013, kedy okresný súd nariadil pojednávanie na 16. október 2013, zbytočné prieskumy, ktoré boli zapríčinené nečinnosťou, neefektívnou a nesústredenou činnosťou súdu.

Ústavný súd zdôrazňuje, že samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa nachádza vo väzbe, resp. výkone trestu odňatia slobody, neznamená, že nemá právo zúčastniť sa pojednávania. Okresný súd na pojednávania, ktoré boli nariadené na 23. apríl 2008 a 26. máj 2008, sťažovateľa nepredvolal. Postup okresného súdu, keď namiesto zabezpečenia účasti sťažovateľa na pojednávaniach prostredníctvom eskorty vykonal od 26. mája 2008 množstvo úkonov, aby zabezpečil výsluch sťažovateľa v Ústave na výkon trestu, ktorý bol v dôsledku takéhoto postupu zrealizovaný až 16. februára 2010, hodnotí ústavný súd ako neefektívny.

Potom, ako samotná odporkyňa na pojednávaní 19. mája 2010 trvala na tom, aby bol sťažovateľ osobne prítomný na pojednávaní, okresný súd sťažovateľovi predvolanie na pojednávanie, ktoré sa malo uskutočniť 20. októbra 2010, nezaslal, čo je potrebné hodnotiť ako nesústredenú činnosť okresného súdu.

Od 20. októbra 2010 do 14. septembra 2011, kedy súd nariadil termín pojednávania na 18. november 2011, teda takmer rok, okresný súd opätovne iba vykonával neefektívne úkony, ktorými zisťoval, či bol sťažovateľ o pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 20. októbra 2010, upovedomený a bezdôvodne žiadal sťažovateľa, aby sa vyjadril, či trvá na osobnej účasti na pojednávaní.

Od 8. augusta 2012, kedy bol spis vrátený z krajského súdu, do 29. júla 2013, kedy súd nariadil termín pojednávania na 16. október 2013, bol okresný súd takmer rok nečinný.

Ústavný súd zároveň konštatuje, že celková dĺžka konania, keď od podania návrhu uplynulo už viac ako 8 rokov a vo veci nebolo rozhodnuté ani na prvom stupni, je neakceptovateľná.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 112/2007 došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Keďže ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal tomuto súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priesťahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 8 000 €.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd prihliada okrem iného na význam veci pre sťažovateľa, jeho správanie a dĺžku konania. Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadost'učinenia neprichádza, a to z viacerých dôvodov.

K pries'ahom v konaní podstatnou mierou prispel sám sťažovateľ správaním v konaní pred okresným súdom konaním, ktoré ústavný súd podrobne už popísal. Z takéhoto správania sťažovateľa v spojení s jeho návrhom na zastavenie konania ústavný súd zároveň usudzuje, že sťažovateľ nemá záujem na meritórnom rozhodnutí, a teda vec nemá pre neho podstatný význam. Navyše, je potrebné uviesť, že sťažovateľ svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia ničím relevantným neodôvodnil.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2015 je 139,83 € a hodnota režijného paušálu je 8,39 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2015 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie

sťažnosti ústavnému súdu) v sume 296,44 € vrátane režijného paušálu (2 x 139,83 € + 2 x 8,39 €). Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľa je platiteľom DPH, ústavný súd sumu 296,44 € zvýšil o 20 % DPH. Spolu tak ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,73 €.

Ústavný súd úhradu trov konania za vyjadrenie z 25. novembra 2015 nepriznal, keďže toto vyjadrenie neobsahovalo žiadne skutočnosti významné pre rozhodnutie ústavného súdu.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2015